

**T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**İLKOKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN
SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNİN BAZI KİŞİSEL
DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Nilüfer KOPARAN ÖZTÜRK

Denizli-2022

**T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**İLKOKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN SINIF
YÖNETİMİ BECERİLERİNİN BAZI KİŞİSEL DEĞİŞKENLERE
GÖRE İNCELENMESİ**

Nilüfer KOPARAN ÖZTÜRK

**Danışman
Prof. Dr. Birsen DOĞAN**

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu bitirme projesi çalışmasında; çalışma içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu projenin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir proje, makale çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Nilüfer KOPARAN ÖZTÜRK

ÖZET

İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi

KOPARAN ÖZTÜRK, Nilüfer

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Birsen DOĞAN

Ocak 2022, 54 sayfa

Sınıf yönetimi daha önceleri öğretmen otoritesi olarak görülürken, son yıllarda öğretmenin sınıfta olumlu öğrenme ortamı oluşturabilmesi olarak kabul görmektedir. Bu çalışmada; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan 63 öğretmenin katılımı ile ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin belirlenmesi ve bazı kişisel değişkenlere göre farklılaşma durumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma sonucunda; ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri yüksek bulunmuştur. Sınıf yönetimine ilişkin öğretmenlerin planlamada diğer alanlara oranla daha az, liderlik/iletişim alanında diğer alanlara oranla daha yüksek beceriye sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin cinsiyet, yaş, çalışılan okuldaki kıdem ve okutulan sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Mesleki kıdeme göre sadece planlama alt boyutunda anlamlı farklılık oluşmuş ve 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara oranla planlama alanındaki beceri düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip etme durumlarına göre sınıf yönetimi becerileri farklılaşmıştır. Sınıf yönetimi becerisinin; öğrenci grupları, davranış/zaman yönetimi, öğretim materyalleri/ değerlendirme, etkinlik yönetimi

ve motivasyon/öğrenme ortamı alt boyutlarında sınıf yönetimi ile ilgili güncel konu ve yayınları bazen veya her zaman takip edenlerin takip etmeyenlere oranla sınıf yönetimi becerilerinin daha iyi düzeyde olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, planlama, öğrenci grupları, zaman yönetimi, öğretim materyalleri

İÇİNDEKİLER

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ ONAY FORMU	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
ÖZET	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.6. Tanımlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Sınıf Yönetimi	5
2.2. Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler	5
2.2.1. Çevre.....	6
2.2.2. Aile	6
2.2.3. Okul	7
2.2.4. Öğrenciler	7
2.2.5. Öğretmen	8
2.3. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları.....	9
2.3.1. Geleneksel Sınıf Yönetimi Yaklaşımı	9
2.3.2. Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımı	9
2.3.3. Etkileşimsel Yaklaşım	10
2.3.4. Gelişimsel Yaklaşım.....	10
2.4. Sınıf Yönetimi Modelleri.....	10
2.4.1. Tepkisel Model	11
2.4.2. Önlemsel Model	11
2.4.3. Gelişimsel Model.....	12
2.4.4. Bütünsel Model.....	12
2.5. Sınıf Yönetimi Boyutları	12
2.6. İlgili Araştırmalar	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırma Modeli.....	20
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	20
3.3. Veri Toplama Araçları	21
3.4. Verilerin Toplanması	22
3.5. Verilerin Analizi	22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR	25
4.1. İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular	25
4.2. İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Algılarının Kişisel Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumlarına İlişkin Bulgular	25
4.3. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Amacıyla Yapılan Korelasyon Analizi Bulguları.....	31
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	34
5.1. Tartışma	34
5.2. Öneriler	36
KAYNAKÇA.....	37
EKLER.....	40
Ek. 1. Kişisel Bilgi Formu	40
Ek. 2. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği	41
Ek. 3. Araştırma Onay İzin Formu	43
Ek. 4. Ölçek Kullanım İzni	44
ÖZGEÇMİŞ	45

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3. 1. Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Değişkenlerine İlişkin Bilgilerin Dağılımı	21
Tablo 3. 2. SYBDÖ' nün Alt Boyutlarına Ait Cronbach Alfa Değerleri	22
Tablo 3. 3. SYBDÖ' nün Alt boyutlarının Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri	24
Tablo 4. 1. İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular.....	25
Tablo 4. 2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular.....	26
Tablo 4. 3. Öğretmenlerin Yaşlarının, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular.....	27
Tablo 4. 4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerinin, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular.....	28
Tablo 4. 5. Öğretmenlerin Şu Anki Okullarındaki Çalışma Yıllarının, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular	29
Tablo 4. 6. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimine İlişkin Güncel Konuları veya Yayınları Takip Edip Etmemelerinin, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular.....	30
Tablo 4. 7. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Düzeyinin, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular.....	31
Tablo 4. 8. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Korelasyon Analizi	32
Tablo 4. 9. Ölçeğin Alt Boyutları ile Öğretmenlerin Kişisel Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Bulguları	33

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İçinde bulunulan çağda birçok gelişim ve değişim meydana gelmektedir. Bu gelişim ve değişimlerden en çok etkilenen alanlardan birisi de eğitim sistemidir. Eğitimin toplumu oluşturan bireylerle ilişkili olması bu gelişim ve değişimlerden etkilenmesini açıklayabilir. Eğitimin önemli bir amacı da bireyi içinde yaşadığı toplumda meydana gelen değişimlere ayak uydurabilecek şekilde yetiştirebilmektir. Eğitim, toplumların çağdaş uygarlık seviyelerine ulaşmaları için var olan bilgilerin yeni nesillere verimli ve etkin bir şekilde aktarmanın yanı sıra bireyleri yakın gelecekteki çağı meydana getirecek bilgi ve teknolojileri üretmeye yönlendirmeyi amaçlamaktadır (Yiğit ve Bayraktar, 2006).

Günümüzdeki gelişim ve değişim hızı düşünüldüğünde eğitim sistemleri, dinamik ve yenilikçi bir yapıya sahip olmak durumundadır. Eğitim sistemlerinin dinamik ve yenilikçi yapıları okullarla gerçekleştirilebilir. Okullar, belirli bir mekan olan, belirli bir süre devam eden, öğrenci ve öğretmeni değişen, eğitim sürecini planlı ve programlı bir şekilde sürdüren, geniş bir çevreye hitap eden kurumlardır. Buna göre okul ve sınıf eğitim sisteminin en temel işlevsel öğeleridir (Çalık, 2015). Sınıflar, okulların işlevselliği ve etkinliğinde önemli bir rol üstlenmektedir (Turan, 2014).

Sınıf; öğrenci, sıra, kitap ve diğer materyallerden oluşan sabit bir resimden çok daha fazlasıdır. Sınıf; çok boyutlu, her an sürpriz durumlarla karşılaşılacak, süreklilik gerektiren, karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu karmaşık ortam, sınıfta meydana gelebilecek olaylarla ilgili oldukça fazla bilgiyi kısa sürede işleme yeteneğini ve etkili yöntemleri uzun süreli gerçekleştirebilme yeteneğine sahip olabilmeyi gerektirir. Sınıf ortamında meydana gelebilecek her türlü etmen başarılı bir şekilde yönetilmek zorundadır. Sınıfların başarılı bir şekilde yönetilmesi ise etkili bir öğretmenlik becerisi gerektirir (Güneş, 2016). Sınıf yönetimi; öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinden, kişilik özelliklerinden, sınıfın fiziksel özelliklerinden, teknik olanaklardan ve yönetimin tutumundan etkilenebilir (Küçükahmet,

2009). Sınıf öğretmenlerinin performanslarının artırılmasında sınıf yönetimi becerisi oldukça önemli bir yer tutmaktadır (Şentuna, 2007).

Eğitim eyleminin gerçekleştiği en küçük birim sınıftır. Özellikle ilkokulda eğitimin temelleri atılmaktadır. Bireylerin kişisel özellikleri ve geleceğe yönelik olumlu beceri geliştirme durumları ilkokulda şekillenmektedir (Sarıtaş, 2003). Sınıf yönetimi daha önceleri öğretmen otoritesi olarak görülürken, son yıllarda öğretmenin sınıfta olumlu öğrenme ortamı oluşturabilmesi olarak kabul görmektedir. Bu olumlu öğrenme ortamının oluşturulmasında, öğretmenler öğrenme sürecinde öğrencilerine bilgiye nasıl ulaşabileceklerine yönelik rehberlik etmelidirler. Sınıf öğretmenlerinin bu sorumlulukları yerine getirebilmeleri için bazı donanımlara sahip olmaları gerekmektedir. Bunlar; yönetim teorileri, kişiler arası etkileşim, iletişim ve eğitim psikolojisi olarak sıralanabilir (Demirel, 2007).

1.1.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi: ‘İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri bazı kişisel değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?’ şeklinde ifade edilebilir.

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen alt problemler şunlardır:

- 1- İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri cinsiyet değişkenine göre bir farklılık göstermekte midir?
- 2- İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri yaşa göre bir farklılık göstermekte midir?
- 3- İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri mesleki kıdeme göre bir farklılık göstermekte midir?
- 4- İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri çalıştığı kurumda görev yapma yılına göre bir farklılık göstermekte midir?
- 5- İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip etmesine göre bir farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Denizli ilinin Denizli ili Çal ilçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin, sınıf yönetim becerilerini bazı değişkenlere göre incelemek amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Önceki yıllarda sınıf yönetimi, öğretmen otoritesi olarak görülürken, artık olumlu öğrenme ortamının sağlanması olarak kabul edilmektedir. Bu ortamın sağlanmasında öğretmenlerin donanımı etkili olacaktır. Sınıf yönetimi becerisi iyi olan öğretmenlerin, sınıftaki öğrenme ortamlarını oluşturmada ve sınıfta çıkabilecek problemlere önceden önlem alabilmede veya ortaya çıkan problemlere akıcı çözümler üretebilmede daha başarılı olduğu söylenebilir. İyi bir sınıf yönetimi ile olumlu öğrenme ortamı oluşturulabilir. Bu aşamada istendik davranışlar oluşturma görevini üstlenmiş olan öğretmenler önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada, ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin belirlenmesi ve bazı değişkenlere göre farklılık gösterme durumlarını belirleyerek bu alanda yapılacak olan çalışmalar için araştırmacılara ışık tutması, öğretmenleri sınıf yönetimi becerilerini geliştirmelerini desteklemek amacıyla düzenlenecek eğitim programları için kaynak oluşturabilmesi umulmaktadır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Katılımcı öğretmenlerin anket formunda yer alan ifadeleri doğru ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma sonuçları 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli İli Çal İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bulunan resmi kurumlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sınıf: Eğitsel amaçların gerçekleştirilmesi için düzenlenmiş eğitim ortamlarıdır (Sarıtaş, 2005).

Sınıf Yönetimi: Eğitim için gerekli olan olumlu öğrenme ortamının sağlanmasında, materyallerin ve öğrencilerin hedefe yönelik olarak organize edilmesi sürecidir (Çelik, 2012).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetimi, “öğrencilerle birebir etkileşim içerisinde olunan, öğrencilerin kişisel gelişimlerinin, davranışlarının oluşmaya başladığı ortamlarda; eğitim plan programı tasarlayarak, eğitim yönetimini, etkinliğini, etki eden değişkenlerin uyumunu sağlayarak ortamı öğrenme için verimli hale getirmek suretiyle düzeni ve bu düzenin sürekliliğini sağlamaktır” (Sarıtaş, 2005). Genel bir ifadeyle sınıf yönetimi; sınıf kurallarının belirlenerek, eğitim için uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, zaman yönetiminin etkili bir şekilde yapılması, öğrenci için olumlu bir sınıf iklimi oluşturma sürecidir (Çelik, 2012).

Sınıf yönetiminin odak noktası öğrenci davranışlarıdır. Çünkü amaç öğrenci davranışlarını da yöneterek etkili bir öğretme ve öğrenme ortamı oluşturmak, bu sürece öğrencilerin katılımlarını sağlayacak şekilde rehberlik davranışları sergileyebilmektir. Sınıf yönetimi disiplini akla getirebilir fakat çok daha fazlasıdır. Sınıf yönetimi uygulamaları kuram ve kavram bilgisini gerekli kılmakla birlikte zaman içerisinde öğretmenin tecrübesiyle gelişen eylemlerdir. Amaç özsayılarının gelişmesine katkı sağlayarak öğrencilere istenen davranışlar kazandırmak, öğrenmeyi zorlaştıran istenmeyen davranışları istenen davranışlara dönüştürmek, öğrencilerde üretkenliğin gelişmesini sağlamak, öğrenme sürelerini artırmaktır (Özyürek, 2001; Uğurlu, 2016).

2.2. Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler

Eğitime yapılan yatırım, toplumların gelecekleri için yapabilecekleri en anlamlı ve etkili yatırımdır. Okullar bu yatırım sürecinin gerçekleştiği yerlerdir. Bu sürece etkinlik kazandıran en önemli öğelerden birisi öğretmenlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin, toplum yapısının şekillenmesinde önemli bir rol üstlendikleri söylenebilir (Gündüz, 2012).

2.2.1. Çevre

Okul ve sınıf, çevreyi etkilediği gibi aynı zamanda çevreden etkilenir. Buna göre sınıftaki olaylar çevre ile ilişkilidir. Sınıf yönetimini etki eden en önemli özelliklerin başında okulun içinde bulunduğu ortam gelir. Sosyal çevre ise okulun ekonomik, kültürel özellikleri ve öğrencinin yaptığı hareketler üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir (Erdoğan, 2008). Okulu etkileyen nedenlerin, olguların, düşüncelerin hepsi okulun çevresinde oluşur. Bu nedenle okulun idarecisi çevre ile kurduğu bağlantılarda hareketlerini kontrol etmelidir. Çünkü toplumsal açık öğreti özelliği gösteren okullar, göstermiş olduğu davranışları toplumdan almakta ve sergilenen davranışlar yine toplumda tanıtılmaktadır. Bu yönüyle okul ve çevre etkileşimi bir bütündür (Aydın, 2004).

Okulun çevresiyle olan bağlantılarının verimlilik seviyesi, okul çalışanlarının dürüstlüğü ve işleri yapabilme yeteneğiyle ortaya çıkar. Okul çevre iş birliğinin asıl amacı çevrenin var olan özelliklerini okul hedefleri doğrultusunda yönetebilmek ve uygulayabilmektir (Başar ve Akan, 2011).

Sınıf ve okul, öğrencinin genellikle içinde bulunulan ortam ile alakalı olarak görülür. Öğretmenin sınıftaki davranışları, öğrenci çevresindeki pozitif olaylardan yararlanır ve istenmeyen olayların önüne geçilmesini sağlar. Sınıfta var olan negatif durumlarla sınıf kuralları ile baş edilebilir. Öğretmen her iki durumda da sınıf içi ve sınıf dışı pozitif modelleri öğrenme ortamına aktararak olumlu bir ortam oluşturabilir (Günbayı, 2016).

2.2.2. Aile

Aile toplumun en küçük yapı taşıdır (Gökçe, 2003). Öğrencinin aile yapısı ile beraber ailenin yapısı bilirse öğrenci daha iyi bilinir ve öğrenci konusunda daha gerçekçi bir düşünce ortaya çıkabilir (Karip, 2002). Ailede ki kişi sayısı, öğrenci davranışlarına tesir eden faktörlerdendir. Tek çocuklu ailelerin çocukları ise benmerkezci davranış sergileyebilirler. Kişi sayısı fazla ailelerde aile çocuklarının her birine daha az vakit ayırabilir ve ailenin çocuk üzerindeki tesiri minimum olur. Çocuk sayısının artması ailenin sorumluluklarını yerine getirmesini güçleştireceği için diğer çocuklar bu durumdan negatif olarak etkilenebilir (Başar, 2008).

2.2.3. Okul

Okul, sınıfı kapsayan bir çember olduğu için okul hakkındaki bütün etmenlerden kesinlikle sınıf ortamı da etkilenecektir. Okulun yapısı, fiziki durumu, öğrenciye sağladığı olanaklar, okulda bulunan yerler ve öğrencilerin buraları kullanması ya da buralardan yararlanmaması durumu sınıfı genellikle direkt olarak etkilemektedir (Başar, 2008).

Okulun üç önemli işlevi ortaya çıkmaktadır. Birincisi öğrencileri çevreye karşı himaye altına almak, onların yaşamını daha kolaylaştırmaktadır. Okulda idareci, öğretmen ve diğer kişilerin yardımlarını alan öğrenciler, için okul ortamı daha verimli olur. Okulun ikinci işlevi, dış çevrede var olan görülmesi arzu edilmeyen davranışları engellemektir. Kumar, zararlı maddeler, kötü söz gibi istenmeyen davranışlar okulda iyi kabul edilmez, okul içine girmesi engellenir. Okulun üçüncü işlevi, öğrenciler için eşit koşulların sağlanması olarak ifade edilebilir. Okul dışında insanların hayat fonksiyonları benzer değildir. Okul bu değişikliklerin davranışsal olarak gösterilmesine engel olur (Başar, 2008).

Okul yönetimi, öğretmen ve öğrencilerle verimli bağlantı sağlarsa, güvenilir çalışmaların yapılması için tedbir gösterirse, öğretmenlerin bireysel gelişimlerini desteklerse bu durum sınıf ortamında olumlu bir hava oluşturur. Bunların yanı sıra okul yönetimi; sert bir davranış göstermekten sakınma, öğrencilerin her yönüyle gelişimine yardımcı olma gibi davranışlar sergileyerek öğrenme ortamlarının etkinliğini destekleyebilir (Özdemir, 2017).

2.2.4. Öğrenciler

Öğrencinin, okul ile ilgili fikirlerini, sınıftaki davranışlarını okuldaki akranları etki altına almaktadır. Okulda arkadaşı olmayan öğrenci kendi başına hareket edebilir. Arkadaşı olmayan öğrenci, sınıfta başkalarına karşı hoş olmayan davranışlarda bulunabilir (Çelik, 2012).

Eğitim sisteminin temelini öğrenciler meydana getirir. Bu bakımdan okul eğitiminde öğrencinin ayrı bir yeri vardır çünkü okul öğrenci için ortaya çıkmıştır. Okuldaki tüm aktiviteler öğrenci için planlanıp uygulanmaktadır. Sınıf içi etkileşimin en önemli kişisini öğrenci oluşturur. Öğrencinin hareket ve davranışları sınıf içi ortamın en önemli belirleyici unsurudur (Izgar, 2011).

Öğrencilerin bireysel özellikleri benzer yönleri ve değişken yönleri olarak ortaya çıkar. Öğrencilerin yaşı, genel algı boyutu, bilgi işleme yetenekleri bütün bireylerde olan aynı özelliklerdir. Zeka gelişim, dil gelişimi, ahlaki gelişim süreçleri ise herkeste farklılık gösteren özelliklerdir. Öğrencilerin zihinsel yapıları, bilişsel biçimleri, ırksal yapıları değişmeyen farklılıklara örnek olarak gösterilirken, değişen farklılıklar ise hem öğrenci için değişebilen hem de kişinin içinde bulunduğu ortam için farklılaşabilen hususları oluşturur (Yıldız Kuzgun, 2004).

2.2.5. Öğretmen

Sınıf ortamının ve sınıf yönetiminin programlanmasını, organize edilmesi ve öğrenme-öğretme aktivitelerinin meydana gelmesini sağlayan kişi öğretmen olmaktadır. Öğretmenin çeşitli özellikleri ve yeterlilikleri sınıf yönetiminin ve sınıf ortamının önemli faktörleridir. Öğretmenlerin liyakati ve göstermesi gereken davranışlar her zaman tartışma konusu olmuştur. 1973 yılında çıkarılan Milli Eğitimi Temel Kanununa göre öğretmen olabilmek için “alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisi” konularında gerekli düzeyde liyakatin bir öğretmende olması gerekir (Özdemir, 2017).

Öğretmen, etkili eğitim-öğretim sürecini meydana getirecek ve uygulayacak olan insandır. Öğretmenin hazırladığı etkinlikler gereksinimleri karşılamalı, istenilen amaçlara gitmeyi tasarlamalıdır (Aydın, 2004). Öğretmen ders işleyiş biçimi kazanımlara ulaşmada kullanacağı metot ve stratejileri etkilemektedir. Öğretmenin mesleki açıdan yeterli yetişmiş olması gerekir yoksa organizasyonu sağlayabilmesi ve uygun metot seçmesi kolay olmayacaktır. Öğretmen dersi işlerken öğrenci seviyelerini, konu hakkındaki bilgilerini, yaş ve gelişim özelliklerini dikkate alarak buna uygun anlatım tarzı kullanmalıdır. Diğer türlü öğretmeni tam manasıyla anlamayan öğrenciler, derse olan ilgilerini toplayamayacaklardır (Yolcu, 2010).

Öğretmenin bireysel ve mesleki özellikleri, sınıf yönetiminin kalitesini ve başarısını önemli miktarda belirlemektedir. Bu bakımdan, öğrencinin hareket ve kabiliyetlerinin, devamlı etkileşim halinde olduğu öğretmenin özelliklerinin etkisi altında kalmaması zor gözükmemektedir. Öğretmenin negatif kişilik özelliklerine sahip olması; öğrencinin derse

adapte olamamasına, okuldan uzaklaşmasına veya akademik başarısızlığa sahip olmasına neden olabilir. Öğretmen özelliklerinin öğrenci davranışları üzerinde çok büyük bir etkiye sahip olduğu unutulmaması gereken bir kavramdır (Yolcu, 2010).

Öğretmenler yalnızca bilgiyi aktaran değil bilgiye nereden ulaşılabileceğini bilen, kolaylaştırıcı bir kişi olmalıdır. Öğretmenin bilgiyi vermektten çok bilginin nereden ve nasıl elde edileceğini öğrencilere aktarması gerekmektedir (Ünal ve Ada, 2003).

2.3. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları

Eğitimin hedeflerinin amacına ulaşması için sınıfın ya da öğrencilerin verimli olarak yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Pozitif bir sınıf ortamının oluşturulması için; dersin akışı, öğrenci çeşitliliği, öğretmen, okulun bulunduğu çevre, öğrencinin yaşadığı insanlar, okulun ebatları, sınıfın genişliği, öğrenci oturma yerleri, idari yapı ve fiziki ortam gibi özelliklerin ortaya konulması, sınıf yönetimini etki ederek pozitif bir havanın ortaya çıkmasını sağlar (Taş, 2016).

2.3.1. Geleneksel Sınıf Yönetimi Yaklaşımı

Geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımında, sınıf ortamında öğretmen daha aktifken, öğrenciler daha pasif durumdadır. Öğrencilerin, öğretmenlerce belirlenen oldukça sert sınıf kurallarına koşulsuz bir şekilde uymaları beklenir. Sınıfın eğitim hedeflerinde ve sınıf kurallarının oluşturulmasında öğrencilerin fikirleri alınmaz. Ayrıca sınıfta, öğrenme etkinliklerinde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmamaktadır (Demirtaş, 2009).

Öğretmenlerin kullandığı bağlantı şekli her zaman sorgulayıcı şekildedir. Öğrenciden genelde kurallara uyması beklenir. Öğrencilerin davranışlarındaki sebeplere bakılmaz her zaman netice önemlidir. Genelde ödül ve ceza bu yönetim yaklaşımında çok önemli bir noktada bulunur (Uğurlu, 2016).

2.3.2. Çağdaş Sınıf Yönetimi Yaklaşımı

Çağdaş sınıf yönetiminde odak noktasında öğrenci vardır. Aktiviteler öğrencilerin özelliklerine göre belirlenir. Bu yaklaşıma göre sınıf; öğrenci, öğretmen, ders programları,

eğitim ortamı gibi i; okul, evre ve aile gibi dış faktörlerin etkilendiği bir ortam olarak görülür. Öğretmen, okul içindeki ve çevredeki fırsatlardan yararlanılmasını tasarlamaktadır (Aydın, 2017). Sınıf ortamında öğrencinin nesne değil özne olduğu, sınıf içinde istenen her konunun ğretmen eşliğinde konuşulabildiği, iyi niyetli ve ortak fikirler barındıran, otoritenin ortak hareket ettiği sınıf içi aktivitelerden herkesin eşit derecede sorumluluk duyduğu öğrenciyi ön plana çıkaran yaklaşımdır. Çağdaş yaklaşımın temeli sınıfı hareketli bir etkileşim ortamı olarak belirlemesi ve ona göre dizayn etmesinden oluşur (Aydın, 2004).

2.3.3. Etkileşimsel Yaklaşım

Sınıf içinde öğretmenin tutarlı ve dengeli bir ortam oluşturabilmesi için, ilk olarak kararlı ve açık bir yaklaşım göstererek öğrenciyeye objektif olduğunu göstermesi gerekmektedir. Öğrencilere değerli oldukları, birbirleriyle ortak hareket etmeleri, birlik ve beraberlik halinde daha olumlu sonuçlara ulaşılabileceği onlara hissettirilmelidir (Ağaoğlu, 2006).

2.3.4. Gelişimsel Yaklaşım

Gelişimsel sınıf yönetimi yaklaşımında temel prensip öğrencileri zihni, fiziki, içtimai, hissi, cinsi, töresel ve diğer gelişim özellikleriyle birlikte hareket etmek ve yöneltmektir. Öğretmen sınıf içi faaliyetleri organize ederken ve uygularken öğrencilerin gelişim evrelerine uygun olan programları seçmelidir (Ağaoğlu, 2006)

2.4. Sınıf Yönetimi Modelleri

Öğretmenler, ğretim sürecinde farklı etkinlikler planlamak, uygulamak ve değerlendirmek durumundadır. Öğretmenlerin farklı sınıf yönetimi modellerini anlaması ve uygulayabilmesi becerisine sahip olması ile eğitim hedeflerine uygun etkinlikler planlayabilmesi mümkün olabilir (Sarıtaş, 2005). Toplumsal gelişmelerle birlikte eğitim uygulamalarında da değerimler meydana gelmiştir. Eğitim uygulamalarında; baskıcı, şekle önem veren, ğretmeni merkeze alan sınıf yönetim modellerinin yerini; demokratik/eşitlikçi,

amaca yönelik ve öğrenciyi merkeze alan sınıf yönetim modellerine bıraktığı söylenebilir. Buna bağlı olarak farklı modellemeler yapılmıştır (Başar, 2012).

2.4.1. Tepkisel Model

Sınıf yönetiminde alışılmış modellerden birisidir. İstenmeyen sonuçlara tepki gösterme şeklinde ortaya çıkar. Maksat istenilmeyen davranış ve durumun varyasyonlarının sağlanmasıdır. Grubu değil bireyi ön planda tutar. Daha çok, sınıf yönetiminde öğretmen yeterliliğinin yetersiz olduğu koşullarda yararlanılır (Ağaoğlu, 2006).

Sınıf ortamında yaşanan sorunlara öğretmenlerin, egemen olmasından ziyade, sorunlarla öğrencinin nasıl savaşıacağı konusunda yardımcı olunması gerekir. Böylece öğrencilerin akıllı düşünme ve yaratıcılık becerilerinin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Öğrenciyi ceza ile sorgulama yoluna gitmekten ziyade, ona kendi davranışlarının neticelerini sorgulatarak ve yorumlatarak yani öz değerlendirme imkanı sağlayarak öğrenmesinin daha verimli olacağı gösterilmelidir. Tepkisel model yaklaşımının daha çok geleneksel sınıf yönetimiyle benzeştiği bilinmektedir. Tepkisel model kullanan öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerinin beklenenden daha az olduğu bilinmektedir (Çar, 2021).

2.4.2. Önlemsel Model

Öğrencilerde yanlış hareketle meydana gelmeden önce önlem alması gerektiği anlayışına egemen bir modeldir. Bundan dolayı istenmeyen davranışı önceden düşünebilmek ve planlı davranışlar sergilemek gerekmektedir (Demirtaş, 2009). Bu modelin temelinde, sınıfta ortaya çıkabilecek sorunların çözümüne yönelik uygulama meydana getirerek, tepkisel modele duyulan ihtiyacı minimuma indirmektir (Başar, 2008). Bu modelde sorunlar ortaya çıkmadan önce alınacak olan önlemler, öğrenciyi fazla yük olmadan, yormayacak şekilde olmalıdır. Çünkü sınıf düzeni ve idaresinde dominant bir yaklaşım yerine daha rahat bir yaklaşım sergilenmesi daha verimli olacaktır. Ayrıca çok fazla önlem alma girişimi, önlemlerin içinde bireylerin sıkılmasına neden olabilir (Çar, 2021).

2.4.3. Gelişimsel Model

Sınıfın yönetilmesi bölümünde yapılması gereken aktivitelerde fiziki, zihni, hissi ve gelişimsel özelliklerini göz önüne bulunduran modeldir (Başar, 2008). Sınıf yönetiminde, öğrencilerin gelişim alanlarındaki ilerleyişleri desteklenmelidir. Sınıf yönetimindeki aktiviteler, sosyal, duygusal, psikolojik, fiziksel, ahlaki tüm alanların gelişimi için çaba gösterir (Demirtaş, 2009). Bu uygulamaya geçilmeden önce öğrencinin ona hazırlık yapması beyan edilir. Bu model öğrencilerin gelişim seviyesini göre bazı basamaklardan oluşur. Birinci basamak öğrencinin on yaşına kadar süren zaman dilimini ele alır. Nasıl öğrenci olunacağını benimsendiği zaman dilimidir. İkinci basamak on-on iki yaş zaman dilimini ele alır. Öğrenciler olgunlaşma yolunda hızla ilerler, hoş görülmeye meraklıdırlar. Bu nedenle sınıf yönetimine verilen ağırlık yavaş yavaş düşmektedir. Üçüncü basamak on üç-on beş yaş zaman dilimidir. Genelde ergenlik dönemi özellikleri öğrencilerde egemendir (Gündüz, 2004).

2.4.4. Bütünsel Model

Bu model diğer modellerin birleşimidir. Önlemsel modelin önceliklerini ve istenmeyen davranışlarının sergilenmesini engeller. Bununla birlikte sadece gruba değil, kişiye de öncelik sağlar (Gündüz, 2004). Öğretim ortamının düzeninin organize edilmesi, öğrencilerin gelişim düzeylerine göre sınıfı uygun hale getirmesi bütünsel modelin kapsamı içerisindedir (Şentürk, 2006).

Bütünsel model tüm sınıf yönetimi modellerinden yararlı olsa da öncelik olarak önleyici sınıf yönetimi modelinden yararlanmaktadır. İstenilmeyen hareket ve durumlara neden olacak faktörleri önlemek amacıyla önleyici modelle birlikte öğrencinin gelişim düzeylerine uygun yapıldığı için bu model, sınıf yönetim modelleri içerisinde düzenleme modeli olarak da adlandırılmaktadır (Küçükahmet, 2009).

2.5. Sınıf Yönetimi Boyutları

Sınıf yönetimini; sınıftaki ortamın etkin olarak fiziksel düzeninin sağlanması, amaçlar esas alınarak yıllık, ünite ve günlük planların yapılması gibi etkinlikler, zamanın

dikkatli kullanılması, öğretmen- öğrenci ilişkilerinin dersin verimini artıracak nitelikte geliştirilmesi, sınıf ortamında yönetimi etkileyen tüm davranışların düzenlenmesi gibi pek çok boyut etkilemektedir (Başar, 2014).

Fiziksel düzenin sağlanması sınıf organizasyonu olarak tanımlanabilir. Sınıf organizasyonunda bir sabit etkenler bir de öğretmen müdahalesiyle değiştirilebilir etkenler vardır. Sandalye ve masalar sabit değilse sınıf yerleşim düzeni öğretmen kontrolünde değiştirilebilir. Eşyaların sınıfta düzenleme yapmaya elverişli olması etkili eğitim için esnek tasarım açısından önemlidir. Öğretmenin sınıftaki bütün alanlara rahat bir şekilde ulaşabileceği bir dolaşım düzeni olmalıdır. Temizlik, havalandırma, yapay aydınlatma, renkler gibi hususlar öğretmenin müdahale edebileceği hususlardır. Oksijenin yeterli seviyede bulunmaması öğrenciyi uykulu bir hale getirir. Böyle durumlarda öğretmen durumu fark edip havalandırmaya müdahale edebilmelidir. Yapay aydınlatma için ise göz sağlığı için ideal lamba tipi floresan lambalardır. Işık kontrolünün birkaç düğmeyle kontrol edilebilir olması farklı hava durumlarındaki doğal aydınlanmayla sağlanan ışık miktarına göre ayarlama yapılmasına olanak sağlar. Renk tercihleri de insan psikolojisi üzerinde etkilidir. Genellikle çocukların eğitiminde sıcak ve canlı renkler; gençlerin eğitiminde ise daha soğuk renkler tercih edilir. Karışık ve uyumsuz renkler öğrenci üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır (Çelik, 2012).

Sabit eşyalar, doğal aydınlatma, ısı kontrolü ise öğretmenin kontrolünde değildir. Isının fazla yükselmesi öğrencinin derse odaklanma zorluğu, gevşemesi gibi sorunlara yol açabilmektedir. Isının düşmesi ise psikolojik olarak odak noktasını ısınmaya çalışmaya yönlendirir. İdeal sınıf ısısının 20-25 °C olduğu kabul edilir. Sınıf büyüklüğü ve dolayısıyla öğrenci sayısı da sınıf yönetimini etkileyen bir husustur (İşler, 2002).

Çeşitli kaynaklara göre öğrenci sayısının 16'dan ya da 20'den az olduğu sınıflar küçük; 16-25 ya da 20-30 öğrenci sayısına sahip sınıflar orta- normal; 25 ve üzeri ya da 30 ve üzeri öğrenci sayısına sahip sınıflar ise büyük-kalabalık sınıflar olarak gruplandırılmıştır. Bu sayının belirlenmesinde sınıfın fiziksel büyüklüğü kadar sınıfın düzeyi de etkili olmalıdır. Öğrenci sayısı ile verim ters orantılı olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle

uygulama ağırlıklı derslerde öğretmenin öğrencilerle bireysel olarak tek tek ilgilenmesi gereken durumlar oluşabilir. Az sayıda öğrenci olması durumunda dersin verimi artmaktadır (Kılbaş, 2014).

Gürültü, kaynak içerse yani öğrencilerden kaynaklanan sınıf içi gürültü ise öğretmenin önleyebileceği ya da en aza indirgeyebileceği bir husustur. Bu durumda sınıfın akustik açıdan doğru tasarlanmış olması önem kazanır. Ses konuşmacıdan dinleyiciye yankılanmadan ulaşabilmelidir. Dersin işitsel açıdan konforlu bir şekilde işlenebilmesi için ses düzeyi 40 desibelin altında olmalıdır. Kaynak dışsal olduğunda yani okul işlek bir caddede ya da şehirlerarası yola yakın bir konumdaysa veya düğün salonu, pazar yeri, oyun alanları gibi gürültüye sebebiyet verecek mekânların ya da açık alanların yakınıdaysa öğretmenin müdahale edemeyeceği bir husus haline gelmektedir. Bu noktada okul binalarının konumlandırılması, yönlendirilmesi, etkili eğitime uygun şekilde tasarlanması da sınıf organizasyonu açısından önemlidir. Açık alanlar ise esnekliği ve eylemi özendiricidir (Özdemir, 2017).

Planlama dersin işleyişinde zaman kaybı yaşanmamasını, öğrencilerin ilgilerini canlı tutmayı, karmaşayı önlemeyi sağlayan önemli bir boyuttur. Dersin teorik ya da uygulamalı olması dersin planlanmasında göz önünde bulundurulmalıdır. Gerek ilk tecrübe olsun gerekse her yıl tecrübe edilsin her koşulda öğretmen ders yılı başında branşına ait dersin programını incelemelidir. Hazırlık yapılarak girilen derslerde öğrenciler üzerinde daha etkili olunabilmekte, daha fazla verim alınabilmektedir. Ünitelendirilmiş yıllık planlar yapılırken derslerin kazanım dağılımları, içerikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Ünitelendirilmiş planlardan yararlanılarak her bir ders için hangi kazanımların elde edilebileceği ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda ders planı oluşturulmalıdır (Uğurlu, 2016).

Zaman yönetimi açısından dersin işleyişinde öncelikler tespit edilmiş, planlanmış ve uygulamaya hazır halde olmalıdır. Dünü, bugünü ve yarını bir arada düşünüp değerlendirebilen bir öğretmen kişisel olarak zaman yönetiminde başarılı olur. Öğretimsel zamanın ortalama %23'ü öğretim dışı etkinliklere ayrılırken; iyi yönetilen sınıflarda bu oran

%14'e kadar düşebilmekte, zamanın iyi yönetilmediği sınıflarda ise %30'a kadar çıkmaktadır (Çelik, 2012; Yılmaz, 2018).

Öğretimsel zamanın içerisinde öğrencilere sorulan bir soruya yanıt vermeleri için beklenen zaman da olmalıdır. Bu bekleme süresi az olursa gerginlik yaratır ve öğrencileri panikletir, gereğinden çok olursa da zaman kaybına yol açar. İdeal bekleme süresinin 3sn ile 10sn arasında olduğu yapılan araştırmalar sonucu belirlenmiştir. Derslerin içeriklerinin kolay ya da zor olması da bu içeriklere ayrılacak süreyi saptamada göz önünde bulundurulmalıdır. İçerikler arası geçişler de zaman kaybına yol açabilecek başka bir etkidir, iyi düzenlenmelidir. Öğrencilerin dikkatinin dağılmaması için, ders içerisinde çok kısa da olsa bireysel zamanlar tanınmalıdır. Tanınan bu zamanlar kısa süreler olduğu için zaman kaybına yol açmaz. Aksine öğrencinin rahatlamasını ve dikkatini derse yöneltmesini sağlar. Öğrencinin devamsızlığının ve okuldan ayrılmalarının önlenmesi de bu boyut içerisinde değerlendirilebilir (Başar, 2014).

Sınıfta etkili iletişim ortamı oluşturabilmek de sınıf yönetimini etkileyen bir başka boyut olarak karşımıza çıkar. İletişimin yolu kendini ifade etmekten ve karşındakini dinlemekten geçer. İletişim esnasında göz teması, beden dilinin kullanılması, jest ve mimiklerin kullanılması etkiyi artırır. İfadelerin görsel ve işitsel araçların kullanımıyla yer yer desteklenmesi, verilmek istenen mesajın zihinde kalmasını kolaylaştırır. Öğretmenlerin iletişim sırasında üç önemli yeterliğe sahip olması gerekmektedir. Olumlu destekleme ile doğru bilinen yanlışları ısrarla ortaya koyabilmeli, empatik cevap verme ile kendisini öğrencisinin yerine koyarak olumlu ilişkiler kurabilmeli, sorun çözme ile sorunları görmezlikten gelmek yerine sınıf iklimini korumak adına öğrencilerle sorunu tartışarak birlikte çözüm önerileri geliştirebilmelidir (Başar, 2014; Çelik, 2012).

Sınıf ortamında yönetimi etkileyen tüm davranışların düzenlenmesi, sınıf kurallarının oluşturulmasıyla mümkündür. Öğretim dönemi başlamadan önce öğretmen tarafından sınıfın yapısı dikkate alınarak bu kurallar geliştirilmeli, öğrenciler de bu kural planlamasına dâhil edilmelidir. Kural sayısının çok olması kargaşa ve güvensizlik hissi yaratabilir, beş ile sekiz arasında konulacak sınıf kuralı yeterli olacaktır. Öğrencilerin sürece

katılması kuralı benimsemesi ve uygulanması açısından önem taşır. Kendilerine dayatılan kurallar yerine, demokratik bir ortamda kendi katılımlarıyla belirlenen kurallara uyma sorumluluğunu daha çok hissederler. Sınıf kurallarına öğrencilerde öz disiplin geliştirme ve sınıf başarısını artırma yönünde güven duyulmalı, öğrencilerin kural altında ezilme psikolojisine girmesine izin vermemek adına aşırı kural odaklı davranışlardan kaçınılmalıdır (Çelik, 2012).

Sınıf yönetimi oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu süreç; öğretmen yaklaşımı, öğrenci davranışları, etkinlik, materyal, sosyal ilişkiler ve fiziksel ortam gibi birçok değişken barındırmaktadır. Sürece yön veren en önemli etmenler arasında; öğretmenin kişilik özellikleri, yetenekleri, yetkinliği, formasyon becerileri sayılabilir. Bu kapsamda sınıf yönetimi; öğretmenin hedeflenen öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirmesini, öğrenci katılımını sağlayabilmesini, öğrencilerin kişisel gelişimlerini desteklemesini ve öğrenci davranışlarının olumlu yönde gelişimlerini sağlamasını amaçlamaktadır (Güneş, 2016).

Sınıf yönetimi beş boyutta özetlenebilir. Bu sınıf yönetimi alt boyutlarından ilki liderlik ve iletişimdir. Bu alt boyut öğretmenlerin öğrencilerine bilgiye ulaşmada rehberlik yapabilme becerilerini ve onlarla kurdukları ilişkinin yapıcılığıyla ilgilidir. İkinci alt boyut öğrenci grupları ve etkinlik yönetimidir. Bu alt boyutta öğretmenlerin eğitim amaçlarına yönelik etkinlik planlayabilme becerilerini ve öğrencileri bu etkinliklerin içerisine çekebilme becerilerini içerir. Üçüncü alt boyut, planlama, davranış ve zaman yönetimidir. Bu alt boyut, öğretme süreci öncesinde öğretmenlerin bu sürece dair bir planlama yapabilmesini, bu planın uygulanması esnasında öğrenci davranışlarını ve zaman yönetimini yapabilmesi becerisini içerir. Dördüncü alt boyut, öğretim materyalleri, değerlendirmedir. Bu alt boyut, öğretmenlerce öğretim materyallerinin eğitim amaçları doğrultusunda etkin bir şekilde kullanılabilmesi ve uygun değerlendirme yöntemlerinin uygulanabilmesi becerilerini kapsar. Beşinci alt boyut motivasyon ve öğrenme ortamıdır. Bu alt boyut, öğretmenlerin öğrencileri eğitim amaçları doğrultusunda motive edebilme ve öğrenme ortamını düzenleyebilme becerisini içermektedir (Çalık, 2015).

2.6. İlgili Araştırmalar

İlgar (2007) çalışmasında, ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini konu almıştır. Çalışma sonucunda; özel okullarda görev yapanların, kadınların, sınıf yönetimi ile ilgili kitap okuyanların, 41 ve üzeri yaşta olanların, evli veya dul/ boşanmış olanların, 11 yıl ve daha fazla mesleki kıdeme sahip olanların, öğretmen okul mezunlarının, sınıf yönetimiyle ilgili ders/kurs alanların veya seminere katılanların, sınıf mevcudu 30'dan az olanların sınıf yönetimi becerileri anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini geliştirebilmek için; eğitim araç gereçlerinin ders konularıyla entegre bir şekilde kullanabilmeye, öğrencilerin zamanlarını üretici etkinliklere yönlendirebilmelerini sağlamaya, etkinlikleri öğrenci ilgi yeteneklerine göre planlayabilme, sınıf içi grup dinamiğinin etkinliğini sağlama ve istenmeyen davranışları hızlı bir şekilde kontrol altına alabilme becerilerine dikkat çektikleri belirlenmiştir.

Korkut ve Babaoğlu (2010) yapmış oldukları çalışmada, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini konu almışlardır. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi beceri “Plan-Program Etkinlikleri ve Fiziksel Düzen”, “Öğretmen-Öğrenci İlişkisinin Düzenlenmesi ve Zaman Kullanımı” ve “Sınıf İçi Etkileşim ve Davranış Düzenlemeleri” alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça sınıf yönetimi becerileri düzeylerinin yükseldiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin görev yaptıkları yer dikkate alındığında; köylerde görev yapanların ilçelere oranla, ilçelerde görev yapanların şehirlere oranla sınıf yönetim becerileri daha düşük bulunmuştur.

Kendirci (2019) yüksek lisans çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile motivasyonları arasındaki ilişkiyi konu almıştır. Çalışma sonucunda sınıf öğretmenlerinin, sınıf yönetimi becerileri ile motivasyon düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Kadın sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ölçeği ve öğrenme öğretme süreci, iletişim, davranış yönetimi alt boyutlarında erkek öğretmenlere oranla daha yüksek bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin medeni durumlarına, yaşlarına, eğitim düzeylerine, mesleki kıdemlerine, kurumdaki kıdemlerine, istihdam türlerine göre anlamlı farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları sınıf mevcudu sayısı arttıkça sınıf yönetimi beceri puanlarının düştüğü belirlenmiştir.

Sağlamçubukcu (2019) çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumunu düzeyleri arasındaki ilişkiyi konu almıştır. Araştırma sonucunda; kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, öğrenci grupları ve etkinlik yönetimi ve planlama, davranış ve zaman yönetimi alt boyutlarında daha yüksek olduğu bulunmuştur. Liderlik, iletişim ve planlama, davranış ve zaman yönetimi alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık belirlenmemiştir. Yaşa göre Sınıf yönetimi becerisi genel puanı, liderlik ve iletişim, öğretim materyalleri, değerlendirme, motivasyon ve öğrenme ortamı alt boyutlarına ilişkin puanların yaş arttıkça yükseldiği bulunmuştur. Sınıf yönetimi becerisi ve tüm alt boyutlarında eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık saptanmıştır. Buna göre öğretmenlerin eğitim düzeyleri yükseldikçe sınıf yönetimine ilişkin becerilerinin de iyileştiği görülmüştür. Mesleki kıdeme göre sınıf yönetimi becerisi genel puanında, öğrenci grupları ve etkinlik yönetimi ve öğretim materyalleri, değerlendirme, motivasyon ve öğrenme ortamı alt boyutlarına ilişkin puanların farklılaştığı ve mesleki kıdem arttıkça sınıf yönetimi becerileri puanlarının yükseldiği tespit edilmiştir.

Korkusuz (2021) çalışmasında ilköğretim ikinci kademesinde görev yapan beden öğretmenlerinin ve diğer branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini karşılaştırmıştır. Sınıf yönetimi becerilerinin alt boyutlarında branşlar arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin etkileşimsel davranış puanları diğer branşlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Beden eğitimi öğretmenlerinin ilgiyi sürdürme ve sorun çözme davranışları alt boyutu puanları fen bilimleri öğretmenlerinden daha yüksek, demokratik davranışları alt boyutu puanları daha düşük bulunmuştur. Türkçe öğretmenlerinin uyarma davranışı alt boyutu puanları beden eğitimi öğretmenlerinin puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Beden öğretmenlerinin beklenti ve kurallara uyma davranışları alt boyutu puanları müzik öğretmenlerinin puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin cezalandırma davranışları alt boyutu puanları beden eğitimi öğretmenlerinden daha yüksek bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin derse başlama

ve ilgi çekme davranışları, etkileşimsel davranışlar ve ilgiyi sürdürme ve sorun çözme davranışları alt boyutlarının puanları matematik öğretmenlere oranla daha yüksek bulunmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma nicel araştırma modellerinden çalışma ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüştür. Birden fazla değişken arasındaki ilişkinin, değişkenlere hiçbir şekilde müdahale edilmeden incelendiği araştırma türüdür (Karasar, 2016). Çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri belirlenecek ve bazı değişkenlere farklılaşp farklılaşmama durumları incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenlerden (75 öğretmen) oluşmaktadır. Araştırmada aşağıdaki formül dikkate alınarak evreni temsil eden örneklem belirlenmiştir (Balcı, 2001, s. 108).

N= Evren büyüklüğü

n= Örneklem büyüklüğü

d= Tutum düzeyi (.05)

t= Güven düzeyinin tablo değeri (t: 1.196)

PQ= (.50).(.50) .25 maksimum örneklem büyüklüğü için örneklem yüzdesi

Bu formül kullanılarak hesaplanan örneklem büyüklüğü 63 olarak hesaplanmıştır. Gönüllülük esasına bağlı olarak gerçekleştirilen bu anket çalışmasında 63 sınıf öğretmenine ulaşılmıştır. Çalışmaya dahil olan öğretmenlerin kişisel değişkenleri Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3. 1. *Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Değişkenlerine İlişkin Bilgilerin Dağılımı*

		n	%
Cinsiyet	Kadın	40	63,5
	Erkek	23	36,5
Yaş	34 yaş ve altı	13	20,6
	35-39 yaş arası	19	30,2
	40-43 yaş arası	18	28,6
	44 yaş ve üstü	13	20,6
Mesleki kıdem	10 yıl ve altı	14	22,2
	11-20 yıl arası	36	57,1
	21 yıl ve üstü	13	20,6
Çalıştığı okuldaki kıdem	5 yıl ve altı	30	47,6
	6-10 yıl arası	19	30,2
Sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip etme	11 yıl ve üstü	14	22,2
	Hiçbir zaman	5	7,9
	Bazen	37	58,7
Okutulan sınıf	Her zaman	21	33,3
	1. sınıf	18	28,6
	2. sınıf	11	17,5
	3. sınıf	19	30,2
	4. sınıf	15	23,8

Çalışmaya katılan 63 sınıf öğretmenlerinin 40'ı (%63,5) kadın ve 23'ü (%36,5) ise erkektir. Katılımcıların 13'ü (%20,6) 34 yaş ve altı, 19'u (%30,2) 35-39 yaş arası, 18'i (%20,6) 40-43 yaş arası, 13'ü (%20,6) 44 yaş ve üstüdür. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bakıldığında; 14'ünün (%22,2) 10 yıl ve altı, 36'sının (%57,1) 11-20 yıl arası, 13'ünün (%20,6) 21 yıl ve üstü yıldır öğretmenlik yaptıkları görülmüştür. Öğretmenlerin 30'u (%47,6) 5 yıl ve altı, 19'u (%30,2) 6-10 yıl arası, 14'ü (%22,2) ise 11 yıl ve üstü yıldır şu an çalışmakta olduğu okulda görev yapmaktadır. Sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip etme durumlarına bakıldığında; 5'i (%7,9) hiçbir zaman, 37'si (%58,7) bazen ve 21'i (%33,3) her zaman takip ettiğini belirtmiştir. Katılımcıların okuttukları sınıf düzeyine bakıldığında; 18'inin (%28,6) 1. sınıfları, 11'inin (%17,5) 2. sınıfları, 19'unun (%30,2) 3. sınıfları ve 15'inin (%23,8) 4. sınıfları okuttuğu belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada hedeflenen amaca ulaşabilmek ve gerekli olan verileri elde edebilmek için toplamda iki veri toplama aracı kullanılmıştır:

1. Kişisel bilgi formu

Bu formada öğretmenlerin kişisel değişkenlerine ilişkin verilere ulaşmak amacıyla, araştırmacı tarafından hazırlanan altı soru (cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, çalışılan okuldaki kıdem, sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları ve yayınları takip etme durumu ve okutulan sınıf düzeyi) yer almaktadır.

2. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği (SYBDÖ)

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini belirlemek amacıyla Baloğlu (2001) tarafından geliştirilen ve Güneş (2016) tarafından 43 madde şeklinde yeniden düzenlenen “Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır.

SYBDÖ’nün toplam Cronbach Alpha katsayısı 0.97 olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayıları düşünüldüğünde; Liderlik ve İletişim 0.91, Öğrenci Grupları 0.78, Planlama 0.73, Davranış ve Zaman Yönetimi 0.92, Öğretim Materyalleri ve Değerlendirme 0.87, Motivasyon ve Öğrenme Ortamı 0.80, Etkinlik Yönetimi 0.90 olarak belirlenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve SYBDÖ’nün yer aldığı anket formu dijital ortamda hazırlanmış ve Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenlere ulaştırılmıştır. Geri dönüş sağlayan 63 sınıf öğretmeninden ulaşılan veriler değerlendirme alınmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler SPSS programı ile bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin alt boyutları için ulaşılan Cronbach Alfa değerleri tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3. 2. SYBDÖ’ nün Alt Boyutlarına Ait Cronbach Alfa Değerleri

	N	Soru sayısı	Cronbach Alpha
Liderlik/iletişim	63	9	0,882
Öğrenci grupları	63	3	0,808
Planlama	63	3	0,630
Davranış/zaman yönetimi	63	12	0,916
Öğretim materyalleri/değerlendirme	63	5	0,856
Etkinlik yönetimi	63	7	0,883
Motivasyon/Öğrenme ortamı	63	4	0,721
Sınıf yönetimi becerisini değerlendirme ölçeği	63	43	0,967

Bu çalışmada; ölçeğin toplamına ilişkin Cronbach Alpha değeri 0.96 bulunmuştur. Alt boyutlardan en düşük değer planlama alt boyutunda görülmüştür. 0.63 ile kabul edilebilir iç tutarlılık güvenirlik katsayısına sahip olduğu belirlenmiştir.

Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği 5’li likert tipindedir. (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum, (4) Katılıyorum ve (5) Kesinlikle Katılıyorum, şeklindedir. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği yedi alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; “Liderlik ve İletişim” (9 madde), “Öğrenci Grupları” (3 madde), “Planlama” (3 madde), Davranış ve Zaman Yönetimi (12 madde), Öğretim Materyalleri ve Değerlendirme (5 madde), Motivasyon ve Öğrenme Ortamı (4 madde), Etkinlik Yönetimidir (7 madde).

Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği’nün Alt boyutlarının çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin -1,135 ile +.019 arasında değiştiği görülmüştür. Değerlerin normal dağıldığını söyleyebilmek için çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 değerleri arasında olması gerekmektedir (Rosenthal ve Rosnow, 2008). SYBDÖ’nün alt boyutlarının Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) değerleri tablo 3.3’te verilmiştir.

Tablo 3. 3. SYBDÖ'nün Alt boyutlarının Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri

	n	Çarpıklık	Basıklık
Liderlik/iletişim	63	-0,808	0,782
Öğrenci grupları	63	-0,813	0,705
Planlama	63	0,019	-1,135
Davranış/zaman yönetimi	63	-0,496	-0,336
Öğretim materyalleri/değerlendirme	63	-0,529	-0,256
Etkinlik yönetimi	63	-0,403	-0,210
Motivasyon/Öğrenme ortamı	63	-0,478	-0,433

Tablodaki verilere göre elde edilen bu verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Bu nedenle verilerin çözümlenmesinde parametrik (aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve ANOVA testi) kullanılmıştır. Elde edilen veriler çalışma amacına uygun olarak analiz edilip, tablolaştırılıp, yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin ve bazı kişisel değişkenlere göre farklılık gösterme durumlarına ilişkin ulaşılan sonuçlar bu başlık altında verilmiştir. Öncelikle ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Sonrasında ise öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin bazı demografik değişkenlere göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

4.1. İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular

Öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerini belirlemek için kullanılan SYBDÖ'nün yedi alt boyut vardır. Bunlar; liderlik/iletişim, öğrenci grupları, planlama, davranış/ zaman yönetimi, öğretim materyalleri/değerlendirme, etkinlik yönetimi, motivasyon/ öğrenme ortamıdır. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik bulgular tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4. 1. *İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular*

	n	Min.	Max.	Ort.	s.s.
Liderlik/iletişim	63	3,00	5,00	4,51	0,43
Öğrenci grupları	63	2,33	5,00	4,25	0,62
Planlama	63	3,00	5,00	4,22	0,57
Davranış/zaman yönetimi	63	3,08	5,00	4,41	0,47
Öğretim materyalleri/değerlendirme	63	3,00	5,00	4,40	0,51
Etkinlik yönetimi	63	3,00	5,00	4,32	0,50
Motivasyon/Öğrenme ortamı	63	3,00	5,00	4,42	0,50

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. SYBDÖ'nün planlama alt boyutu 4,22 ortalama ile en düşük, liderlik/ iletişim alt boyutu 4,51 ortalama ile en yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.2. İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Algılarının Kişisel Özelliklerine Göre Farklılaşma Durumlarına İlişkin Bulgular

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin bazı kişisel özelliklerine göre farklılık gösterme durumuna ilişkin bulgular bu başlık altında verilmiştir.

Öğretmenlerin sınıf yönetim becerileri; cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, çalışılan okuldaki kıdem, sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları ve yayınları takip etme durumu ve okutulan sınıf düzeyi gibi kişisel değişkenlerle karşılaştırılmıştır. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının cinsiyete göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4. 2. *Öğretmenlerin Cinsiyetlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular*

	Cinsiyet	n	Ort.	s.s	t	p
Liderlik/iletişim	Kadın	40	4,51	0,40	0,160	0,874
	Erkek	23	4,53	0,49		
Öğrenci grupları	Kadın	40	4,27	0,53	0,213	0,832
	Erkek	23	4,23	0,76		
Planlama	Kadın	40	4,16	0,58	1,087	0,281
	Erkek	23	4,32	0,53		
Davranış/zaman yönetimi	Kadın	40	4,40	0,47	0,179	0,858
	Erkek	23	4,42	0,49		
Öğretim materyalleri/değerlendirme	Kadın	40	4,39	0,52	0,240	0,811
	Erkek	23	4,42	0,51		
Etkinlik yönetimi	Kadın	40	4,28	0,51	0,953	0,344
	Erkek	23	4,40	0,48		
Motivasyon/Öğrenme ortamı	Kadın	40	4,37	0,52	1,228	0,241
	Erkek	23	4,52	0,45		

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Buna göre kadın ve erkek öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının yaşa göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4. 3. Öğretmenlerin Yaşlarının, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular

		n	Ort.	s.s	F	p	Fark
Liderlik/iletişim	34 yaş ve altı	13	4,52	0,45	0,332	0,802	-
	35-39 yaş arası	19	4,46	0,50			
	40-43 yaş arası	18	4,49	0,42			
	44 yaş ve üstü	13	4,62	0,36			
Öğrenci grupları	34 yaş ve altı	13	4,54	0,40	1,959	0,130	-
	35-39 yaş arası	19	4,04	0,70			
	40-43 yaş arası	18	4,33	0,52			
	44 yaş ve üstü	13	4,18	0,72			
Planlama	34 yaş ve altı	13	4,44	0,61	2,626	0,059	-
	35-39 yaş arası	19	3,96	0,55			
	40-43 yaş arası	18	4,19	0,47			
	44 yaş ve üstü	13	4,41	0,55			
Davranış/zaman yönetimi	34 yaş ve altı	13	4,40	0,55	0,298	0,827	-
	35-39 yaş arası	19	4,32	0,47			
	40-43 yaş arası	18	4,45	0,46			
	44 yaş ve üstü	13	4,46	0,46			
Öğretim materyalleri/değerlendirme	34 yaş ve altı	13	4,38	0,53	0,061	0,980	-
	35-39 yaş arası	19	4,40	0,55			
	40-43 yaş arası	18	4,37	0,53			
	44 yaş ve üstü	13	4,45	0,47			
Etkinlik yönetimi	34 yaş ve altı	13	4,34	0,56	0,531	0,663	-
	35-39 yaş arası	19	4,21	0,50			
	40-43 yaş arası	18	4,36	0,53			
	44 yaş ve üstü	13	4,43	0,41			
Motivasyon/Öğrenme ortamı	34 yaş ve altı	13	4,42	0,49	0,077	0,972	-
	35-39 yaş arası	19	4,39	0,47			
	40-43 yaş arası	18	4,42	0,55			
	44 yaş ve üstü	13	4,48	0,50			

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin yaşlarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Buna göre farklı yaş grubunda ki öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının mesleki kıdeme göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.4’de verilmiştir.

Tablo 4. 4. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerinin, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular

		n	Ort.	s.s	F	p	Fark
Liderlik/iletişim	10 yıl ve altı	14	4,51	0,47	1,476	0,237	-
	11-20 yıl arası	36	4,45	0,44			
	21 yıl ve üstü	13	4,69	0,35			
Öğrenci grupları	10 yıl ve altı	14	4,48	0,45	1,870	0,163	-
	11-20 yıl arası	36	4,13	0,64			
	21 yıl ve üstü	13	4,36	0,66			
Planlama	10 yıl ve altı (1)	14	4,40	0,64	3,765	0,029	2-3
	11-20 yıl arası (2)	36	4,06	0,50			
	21 yıl ve üstü (3)	13	4,46	0,54			
Davranış/zaman yönetimi	10 yıl ve altı	14	4,44	0,55	1,080	0,346	-
	11-20 yıl arası	36	4,34	0,46			
	21 yıl ve üstü	13	4,56	0,43			
Öğretim materyalleri/değerlendirme	10 yıl ve altı	14	4,41	0,55	0,248	0,781	-
	11-20 yıl arası	36	4,36	0,53			
	21 yıl ve üstü	13	4,48	0,45			
Etkinlik yönetimi	10 yıl ve altı	14	4,36	0,58	2,040	0,139	-
	11-20 yıl arası	36	4,23	0,49			
	21 yıl ve üstü	13	4,55	0,41			
Motivasyon/Öğrenme ortamı	10 yıl ve altı	14	4,45	0,48	0,711	0,495	-
	11-20 yıl arası	36	4,37	0,51			
	21 yıl ve üstü	13	4,56	0,47			

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin planlama alt boyutunda mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p=0,029$). Buna göre 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanların 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara oranla planla becerilerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Diğer alt boyutlarının ise mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının şu anki okullarındaki çalışma yılına göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4. 5. Öğretmenlerin Şu Anki Okullarındaki Çalışma Yıllarının, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular

		n	Ort.	s.s.	F	p	Fark
Liderlik/iletişim	5 yıl ve altı	30	4,43	0,48	1,166	0,319	-
	6-10 yıl arası	19	4,57	0,37			
	11 yıl ve üstü	14	4,62	0,41			
Öğrenci grupları	5 yıl ve altı	30	4,24	0,61	0,655	0,523	-
	6-10 yıl arası	19	4,37	0,48			
	11 yıl ve üstü	14	4,12	0,79			
Planlama	5 yıl ve altı	30	4,23	0,62	0,028	0,972	-
	6-10 yıl arası	19	4,21	0,50			
	11 yıl ve üstü	14	4,19	0,57			
Davranış/zaman yönetimi	5 yıl ve altı	30	4,31	0,49	1,234	0,298	-
	6-10 yıl arası	19	4,50	0,45			
	11 yıl ve üstü	14	4,49	0,46			
Öğretim materyalleri/değerlendirme	5 yıl ve altı	30	4,31	0,53	0,762	0,471	-
	6-10 yıl arası	19	4,46	0,52			
	11 yıl ve üstü	14	4,49	0,48			
Etkinlik yönetimi	5 yıl ve altı	30	4,23	0,51	1,046	0,358	-
	6-10 yıl arası	19	4,41	0,50			
	11 yıl ve üstü	14	4,42	0,49			
Motivasyon/Öğrenme ortamı	5 yıl ve altı	30	4,33	0,45	1,299	0,280	-
	6-10 yıl arası	19	4,55	0,51			
	11 yıl ve üstü	14	4,46	0,55			

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin şu anki okullarındaki çalışma yıllarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Buna göre okulda çalışma yılları farklı olsa da öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip etmemelerine göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4. 6. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimine İlişkin Güncel Konuları veya Yayınları Takip Edip Etmemelerinin, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular

		n	Ort.	s.s	F	p	Fark
Liderlik/iletişim	Hiçbir zaman	5	4,13	0,78	2,390	0,100	-
	Bazen	37	4,52	0,36			
	Her zaman	21	4,59	0,43			
Öğrenci grupları	Hiçbir zaman	5	3,53	0,84	5,203	0,008	1-2, 1-3
	Bazen	37	4,23	0,57			
	Her zaman	21	4,46	0,53			
Planlama	Hiçbir zaman	5	4,00	0,62	2,424	0,097	-
	Bazen	37	4,13	0,54			
	Her zaman	21	4,43	0,56			
Davranış/zaman yönetimi	Hiçbir zaman	5	3,87	0,63	3,968	0,024	1-2, 1-3
	Bazen	37	4,43	0,41			
	Her zaman	21	4,49	0,48			
Öğretim materyalleri/değerlendirme	Hiçbir zaman	5	3,56	0,43	9,192	0,000	1-2, 1-3, 2-3
	Bazen	37	4,48	0,40			
	Her zaman	21	4,45	0,54			
Etkinlik yönetimi	Hiçbir zaman	5	3,69	0,57	4,983	0,010	1-2, 1-3
	Bazen	37	4,37	0,44			
	Her zaman	21	4,39	0,50			
Motivasyon/Öğrenme ortamı	Hiçbir zaman	5	3,90	0,52	3,621	0,033	1-3
	Bazen	37	4,43	0,46			
	Her zaman	21	4,54	0,50			

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin liderlik/ iletişim ve planlama alt boyutları konu ile ilgili güncel konu ve yayınları takip edip etmeme durumuna göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Öğrenci grupları ($p=0,008$), davranış/ zaman yönetimi ($p=0,024$), öğretim materyalleri/değerlendirme ($p=0,000$) etkinlik yönetimi ($p=0,010$), motivasyon/öğrenme ortamı ($p=0,033$) alt boyutlarında güncel konu ve yayınları takip edip etmeme durumuna göre anlamlı farklılık oluşmuştur. Buna göre sınıf yönetimi ile ilgili güncel konuları ve yayınları bazen ve her zaman takip edenlerin hiçbir zaman takip etmeyenlere oranla sınıf yönetimi beceri düzeyleri daha düşük bulunmuştur. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının okutulan sınıf düzeyine göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4. 7. Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Düzeyinin, Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisine Yönelik Bulgular

		n	Ort.	s.s	F	p	Fark
Liderlik/iletişim	1. sınıf	18	4,47	0,371	0,270	0,847	-
	2. sınıf	11	4,44	0,397			
	3. sınıf	19	4,57	0,376			
	4. sınıf	15	4,54	0,596			
Öğrenci grupları	1. sınıf	18	4,29	0,558	0,221	0,882	-
	2. sınıf	11	4,21	0,654			
	3. sınıf	19	4,17	0,581			
	4. sınıf	15	4,33	0,745			
Planlama	1. sınıf	18	4,18	0,585	0,430	0,732	-
	2. sınıf	11	4,27	0,573			
	3. sınıf	19	4,12	0,487			
	4. sınıf	15	4,33	0,654			
Davranış/zaman yönetimi	1. sınıf	18	4,37	0,421	0,235	0,872	-
	2. sınıf	11	4,32	0,538			
	3. sınıf	19	4,45	0,389			
	4. sınıf	15	4,44	0,602			
Öğretim materyalleri/değerlendirme	1. sınıf	18	4,42	0,530	0,272	0,845	-
	2. sınıf	11	4,36	0,408			
	3. sınıf	19	4,32	0,378			
	4. sınıf	15	4,48	0,708			
Etkinlik yönetimi	1. sınıf	18	4,26	0,504	0,372	0,773	-
	2. sınıf	11	4,33	0,345			
	3. sınıf	19	4,27	0,442			
	4. sınıf	15	4,43	0,668			
Motivasyon/Öğrenme ortamı	1. sınıf	18	4,31	0,527	0,993	0,402	-
	2. sınıf	11	4,50	0,403			
	3. sınıf	19	4,35	0,435			
	4. sınıf	15	4,58	0,579			

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin okuttukları sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Buna göre farklı sınıf düzeylerini okutan öğretmenlerin, sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür.

4.3. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Amacıyla Yapılan Korelasyon Analizi Bulguları

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçekte yedi alt boyut yer almaktadır. Bu ölçekte yer alan bazı beceriler arasında ilişki olabileceği buna göre de hangi becerinin hangileri ile ne düzeyde ilişki olduğunu belirlemek amacıyla

korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan bu korelasyon analizi değerleri tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4. 8. *Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği’nin Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Korelasyon Analizi*

		Liderlik/iletişim	Öğrenci grupları	Planlama	Davranış/zaman yönetimi	Öğretim materyalleri/değerlendirme	Etkinlik yönetimi	Motivasyon/Öğrenme ortamı
Liderlik/iletişim	kk	1						
	p							
Öğrenci grupları	kk	,689*	1					
	p	0,000						
Planlama	kk	,471*	,465*	1				
	p	0,000	0,000					
Davranış/zaman yönetimi	kk	,859*	,686*	,481*	1			
	p	0,000	0,000	0,000				
Öğretim materyalleri/değerlendirme	kk	,660*	,566*	,392*	,702*	1		
	p	0,000	0,000	0,001	0,000			
Etkinlik yönetimi	kk	,731*	,698*	,466*	,799*	,840**	1	
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000		
Motivasyon/Öğrenme ortamı	kk	,617*	,713*	,491*	,682*	,774**	,796**	1
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	

SYBDÖ’nin Liderlik/iletişim alt boyutu ile öğrenci grupları, öğretim materyalleri/değerlendirme, etkinlik yönetimi ve motivasyon/ öğrenme ortamı alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Liderlik/iletişim alt boyutu ile planlama alt boyut arasında düşük, davranış/ zaman yönetimi alt boyutu arasında çok yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Öğrenci grupları alt boyutu ile planlama ve öğretim materyalleri/ değerlendirme alt boyutları arasında orta düzeyde, davranış/ zaman yönetimi, etkinlik yönetimi ve motivasyon/ öğrenme ortamı alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki

bulunmuştur. Planlama alt boyutu ile öğretim materyalleri/ değerlendirme alt boyutu arasında düşük düzeyde, davranış/ zaman yönetimi, etkinlik yönetimi ve motivasyon/ öğrenme ortamı alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Davranış/ zaman yönetimi alt boyutu ile öğretim materyalleri/ değerlendirme, etkinlik yönetimi ve motivasyon/ öğrenme ortamı alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Öğretim materyalleri/ değerlendirme alt boyutu ile etkinlik yönetimi arasında çok yüksek, motivasyon/ öğrenme ortamı alt boyutu arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Etkinlik yönetimi alt boyutu ile motivasyon/ öğrenme ortamı alt boyutu arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Tablo 4. 9. Ölçeğin Alt Boyutları ile Öğretmenlerin Kişisel Değişkenleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Bulguları

	Cinsiyet	Yaş	Mesleki kıdem	Çalışılan okuldaki kıdem	Güncel konuları veya yayınları takip etme	Okutulan sınıf düzeyi	
Liderlik/iletişim	kk	0,020	0,077	0,136	0,187	0,222	0,084
	p	0,874	0,551	0,289	0,143	0,081	0,512
Öğrenci grupları	kk	-0,027	-0,105	-0,069	-0,052	,348*	0,003
	p	0,832	0,413	0,591	0,685	0,005	0,982
Planlama	kk	0,138	0,044	0,024	-0,031	,265*	0,057
	p	0,281	0,733	0,853	0,811	0,036	0,660
Davranış/zaman yönetimi	kk	0,023	0,076	0,077	0,173	,253*	0,081
	p	0,858	0,554	0,549	0,174	0,045	0,526
Öğretim materyalleri/değerlendirme	kk	0,031	0,027	0,038	0,147	,278*	0,019
	p	0,811	0,833	0,767	0,250	0,027	0,882
Etkinlik yönetimi	kk	0,121	0,095	0,120	0,168	,252*	0,099
	p	0,344	0,459	0,348	0,189	0,046	0,442
Motivasyon/Öğrenme ortamı	kk	0,150	0,042	0,070	0,144	,271*	0,151
	p	0,241	0,746	0,584	0,261	0,031	0,236

Sınıf yönetimi becerilerinin öğrenci grupları, davranış/zaman yönetimi, öğretim materyalleri/değerlendirme, etkinlik yönetimi ve motivasyon/öğrenme ortamı alt boyutlarında düşük düzeyde pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Tüm alt boyutlar ile diğer kişisel değişkenler arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan 63 öğretmenin katılımı ile öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının belirlenmesine yönelik yapılmış olan anket çalışması sonuçları bu başlık altında verilmiştir. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin sınıf yönetiminin planlama yeterlilik algıları diğer alt boyutlara oranla daha düşük, liderlik/ iletişim alt boyutu yeterliliklerine yönelik algıları diğer alt boyutlara oranla daha yüksek bulunmuştur.

5.1. Tartışma

Kadın ve erkek öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür. Literatürde benzer sonuçlara ulaşılmış çalışmalar bulunmaktadır (Bozbaş, 2015; Yıldırım, 2016). Korkusuz'un (2021) çalışmasında kadın öğretmenlerin derse başlama ve ilgi çekme davranışlarına ilişkin puanlarının erkek öğretmenlere oranla daha yüksek bulunmuştur. Cezalandırma alt boyutunda erkek öğretmenlerin puanlarının kadın öğretmenlerden yüksek olduğu görülmüştür. Erkek öğretmenlerin etkileşimsel davranışlar, beklenti ve kurallara uyma davranışı alt boyutlarında daha olumlu tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

Farklı yaş grubundaki öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür. Literatürde benzer sonuçlara ulaşılmış çalışmalar bulunmaktadır (Yıldırım, 2016). Korkusuz'un (2021) çalışmasında yaş arttıkça ilgi çekme davranışları, etkileşimsel davranışlar ve uyarma davranışlarına yönelik tutumların olumlu yönde arttığı belirlenmiştir. Bozbaş'ın (2015) çalışmasında 35 ve üstü yaş aralığındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 26-34 yaş aralığındaki öğretmenlere oranla anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin planlama alt boyutunda mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık belirlenmiştir. Buna göre 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanların 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara oranla planla becerilerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Diğer alt boyutlarının ise mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Korkusuz'un (2021) çalışmasında hizmet yılı ile etkileşimsel davranışlar ve uyarma davranışları arasında pozitif yönde bir ilişki belirlenmiştir. Bozbaş'ın (2015) çalışmasında ise meslekteki hizmet süresi arttıkça öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin düştüğü görülmüştür. Aracı'nın (2021) çalışmasında, öğretmenlerin sınıf yönetiminin fiziksel düzenlemeler, plan-program etkinlikleri, iletişim ve davranış düzenlemeleri, zaman yönetimi alt boyutlarında 21 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip öğretmenlerin yeterlilikleri 6-15 yıl arası olanlara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin şu anki okullarındaki çalışma yıllarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Buna göre okulda çalışma yılları farklı olsa da öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin liderlik/ iletişim ve planlama alt boyutları konu ile ilgili güncel konu ve yayınları takip edip etmeme durumuna göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Diğer tüm alt boyutlarda güncel konu ve yayınları takip edip etmeme durumuna göre anlamlı farklılık oluşmuştur. Buna göre sınıf yönetimi ile ilgili güncel konuları ve yayınları bazen ve her zaman takip edenlerin hiçbir zaman takip etmeyenlere oranla sınıf yönetimi beceri düzeyleri daha düşük bulunmuştur. Aracı'nın (2021) çalışmasında, plan-program etkinlikleri ve iletişim ve davranış düzenlemeler alt boyutlarında hizmet eğitimi alanların almayanlara oranla puanları daha yüksek bulunmuştur. Zaman yönetiminde hizmet içi eğitim alanların almayanlara oranla puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Toran ve Gençgel-Akkuş (2016), sınıf yönetimi becerisini hizmet içi eğitim alma durumunun etkilemediğini, Ekici vd.'nin (2016) yaptığı araştırmanında bunu

desteklediği görülmektedir. İlgar'ın (2007) yaptığı bir çalışmada ise hizmet içi eğitiminin sınıf yönetimi becerileri üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu bulunmuştur.

Farklı sınıf düzeylerini okutan öğretmenlerin, sınıf yönetimi beceri düzeylerinin benzer aralıkta olduğu görülmüştür. Ulaşılan bu sonuç Bozbaş'ın (2015) alışma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

5.2. neriler

Ulaşılan sonuçlar sonucunda bazı öneriler geliştirilmiştir. Bu çalışmada öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri genel olarak yüksek çıkmıştır. Sınıf yönetiminin planlama alt boyutu en düşük puana sahip olduğu görülmüştür. Sınıf yönetimine, özellikle de planlamaya yönelik hizmet içi eğitimler veya seminerler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E. (2002). Sınıf yönetimiyle ilgili genel olgular. Z. Kaya (Ed.). *Sınıf yönetimi* (2. Baskı, s.3-17). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aracı, D. D. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile programdaki etkinliklere yönelik öz yeterlik inançlarının incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, A. (2017). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, B. (2004), Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 39, 326-337.
- Baloğlu, N. (2001). *Etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Baran Yayıncılık.
- Başar, H. (2008). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, H. (2012). *İlköğretim okulları için sınıf yönetimi öğretmen kitabı*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Başar, H. (2014). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, M. ve Akan, D. (2011). *İlköğretim beşinci sınıfta etkinliklerin sınıf yönetimine etkisinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications (ICONTE), Antalya 27-29 Nisan 2011
- Bozbaş, Y. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ve sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çalık, T. (2015). Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar. L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf yönetimi* (14. Baskı, s. 1-15). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çar, B. (2021). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin sınıf yönetimi davranışları açısından incelenmesi*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, V. (2012). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çetin, F. (2012). *Eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının sınıf yönetimi ile ilgili davranışlarının incelenmesi*. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 29: 42-58.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretme sanatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2009). Sınıf yönetiminin temelleri. H. Kıran (Ed.). *Etkili sınıf yönetimi* (5. Baskı, s.1-34). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ekici, F. Y., Günhan, G. ve Anılan, Ş. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 2(1), 48-58.

- Erdoğan, İ. (2008). *Sınıf yönetimi* (12. Baskı). İstanbul: Alfa Yayın Evi.
- Gökçe, E. (2003). *Gelişmiş ülkelerde sınıf öğretmeni yetiştirme uygulamaları*. Eğitimde Yansımaları: VII. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu Kitabı (s. 68-80). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.
- Günbayı, İ. (2016). Liderlik ve toplumsal değişme. Güçlü N., Koşar S., (Ed.). Eğitim yönetiminde liderlik (1. Basım, s. 245-282). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Gündüz, H. B. (2012). Bir meslek olarak öğretmenlik. M. D. Karslı (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* (4. Basım, s.217-240). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Gündüz, H.B. (2004). Eğitim okul ve sınıf yönetimi. Ş. Erçetin-Ç. Özdemir (Ed.). *Sınıf yönetimi* (1. Basım, s.7-22). Ankara: Asil Yayıncılık.
- Güneş, A. M. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri, teknoloji kullanımları ve öz yeterlilik inançları arasındaki ilişki*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Izgar, H. (2011). *Okul yönetimindeki insan ilişkilerinin sınıf yönetimine etkisi*. Konya: Pegem Akademi Yayıncılık.
- İlgar, L. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma*. Doktora tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İşler, H. (2002). *Sınıf ve sporda yönetim ile organizasyon*. Niğde: Hamle Yayın Evi.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Evi.
- Karip, E. (2002). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kendirici, M. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılbaş, Ş. (2014). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Akademisyen Yayıncılık.
- Korkusuz, M. (2021). *İlköğretim okulları ikinci kademedeki görev yapan beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi (Siirt örneği)*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Korkut, K. ve Babaoğlu, E. (2010). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 146-156.
- Küçükahmet, L. (2009). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Özdemir, M.Ç. (2017). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Atıf İndeksi Yayınları.
- Özyürek, M. (2001). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Karatepe Yayınları.
- Rosenthal, R., & Rosnow, R. L. (2008). *Essentials of behavioral research: Methods and data analysis*.

- Sağlamçubukcu, F. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri ile iş doyum düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarıtaş, M. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplini ile ilgili kurallar geliştirme ve uygulama, sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Sarıtaş, M. (2005). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme, L. Küçükahmet, (Ed.), *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar* (4. Basım, s.48-51). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sönmez, E. (2014). *İlk ve ortaokullardaki öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile performansları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Şentuna, D.A. (2007). *Değişen liderlik rolleri perspektifinde okul yöneticilerinin öğretmen performansını yönetmesi*. Yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şentürk, H. (2006). Öğretmen aday öğrencilerin uygulama yaptıkları liselerdeki rehber öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi modellerine ilişkin alguları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 8, 7-16.
- Taş, A. (2016). Sınıf yönetimini etkileyen etmenler. H. Kıran-K. Çelik (Ed.) *Etkili sınıf yönetimi* (12. Basım, s. 33-50). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Toran, M. ve Akkuş, H. G. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi: *KKTC örneği*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 2041-2056.
- Turan, S. (2014). Sınıf yönetiminin temelleri. M. Şişman-S. Turan (Ed.), *Sınıf yönetimi* (13. Basım, s.1-19). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Uğurlu, C.T. (2016). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayınları.
- Ünal, S. ve Ada, S. (2003). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi.
- Yıldırım, U. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyi ile sınıf yönetimi arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız Kuzgun, D.D. (2004). *Eğitimde bireysel farklılıklar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2018). *Etkili öğretmenlik*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Yiğit, B. ve Bayrakdar, M. (2006). *Okul ve çevre ilişkileri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yolcu, H. (2010). Sınıf yönetimini etkileyen etmenler. Gülşen, C. (Ed.), *Kuram ve uygulamada sınıf yönetimi* (1. Basım, s.21-60). Ankara: Anı Yayınları.

EKLER

Ek. 1. Kişisel Bilgi Formu

Bu anket formu “İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı tezsiz yüksek lisans bitirme projesine veri sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Sonuçlar toplu olarak değerlendirilecek ve sadece araştırma amacına uygun olarak kullanılacaktır. Bu nedenle isim yazmanız istenmemektedir. Zaman ayırdığınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Nilüfer KOPARAN ÖZTÜRK
PAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek
2. Yaşınız :
3. Mesleki kıdeminiz : () 1-5 () 6-10 () 11-20 () 20+
4. Şu an çalıştığınız okuldaki kıdem yılınız: () 1-5 () 6-10 () 11-15 () 16+
5. Sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip eder misiniz?
() Her zaman () Bazen () Hiçbir zaman
6. Hangi sınıfı okutuyorsunuz?
() 1. sınıf () 2. sınıf () 3. Sınıf () 4. sınıf

Ek. 2. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği

SINIF YÖNETİMİ BECERİSİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1- Öğrenme-öğretme sürecinde demokratik davranışlar sergilerim.					
2- Öğrencileri grup çalışmalarına sevk ederim.					
3- Öğrencilerin güvenini kazanmaya çalışırım.					
4- Öğrencilerin grup ile ya da bireysel olarak karar alabilmelerine fırsat ve imkan sağlarım.					
5- Öğrencilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçları doğrultusunda ek öğretim etkinlikleri (Müze, tiyatro, gezi vb.) planlarım.					
6- Tüm öğretim etkinliklerini planlar doğrultusunda yürütürüm.					
7- Planlarımın güncel olmasına dikkat ederim.					
8- Sınıf ortamında sözel ya da sözel olmayan (beden dili, jestler mimikler, göz teması vb.) iletişim dilini kullanırım.					
9- Öğretim ortamında iletişim engellerini azaltmaya yönelik önlemler alırım.					
10- Öğrenme ortamında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına karşı duyarlı davranırım.					
11- Öğrencilerimle sınıf dışında da etkili iletişim kurarım					
12- Öğrencilerimle etkili iletişim kurarım					
13-İstenmeyen davranışlarla baş etme stratejilerini (görmezden gelme, göz teması, sözel uyarı vb.) kullanırım.					
14-İstenmeyen davranışların önlenmesinde okuldaki diğer paydaşlarımla (öğretmen- idareciler) işbirliği yaparım.					
15- Sınıf kurallarını öğrencilerimle birlikte oluştururum.					
16- Sınıf içinde uyulması gereken kuralları öğreterek öğrenciler tarafından benimsenmesini sağlarım.					
17- Sınıf kurallarının uygulanmasında adil davranırım.					
18- İstenmeyen davranışların önlenmesinde, öğretmenlik otoritesinden önce etkileme yollarını denerim.					
19- İstenilen davranışların sergilenme sıklığını arttırmaya çalışırım.					
20-Sınıf içinde pekiştireçleri (ödül ve ceza) ilkelerine uygun şekilde kullanırım.					
21-Öğrencilerde takım çalışması aracılığıyla grup ruhu oluştururum.					
22- Öğrencileri zamanlarını etkili kullanma konusunda bilinçlendiririm.					
23- Sınıfta geçecek zamanı etkinliklere göre planlarım.					
24- Derslerimi planlanan zaman dilimi içerisinde gerçekleştiririm.					
25- Ders süresince geçen zamanı (ders amaçlarına uygun) verimli kullanırım.					
26- Zamanı etkili kullanmak için öğretim materyallerini dersten önce hazırlarım.					
27- Dersin amaçlarına uygun öğretim materyalleri kullanırım.					
28- Öğrenci motivasyonunu arttırıcı etkinlikler düzenlerim.					
29- Öğrenci etkinliklerinde (bireysel, grup veya gruplar arası) düzenleyici bir rol oynarım.					
30- Öğretim etkinliklerinde öğrencilerin ilgi, yetenek, seviye vb. özelliklerine uygun gruplar oluştururum					

31- Ders konularını güncel yaşama bağlarım.					
32- Etkinliklerin yönetiminde kontrol becerisine sahibim.					
33- Sınıf içerisinde öğretimin amacına uygun oturma düzenleri (u düzeni, küme düzeni, vb.) hazırlarım.					
34- Sınıfın fiziksel ortamını (ısı, ışık, havalandırma, vb.) öğretime uygun şekilde hazırlarım.					
35- Öğrenme-öğretme sürecinde uygun yöntem ve teknikleri kullanırım.					
36- Okul ve çevresinde bulunan öğretim olanaklarını etkili şekilde kullanırım.					
37- Öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlarım.					
38- Öğrencilerin dikkatlerini öğretim etkinliği üzerinde toparlarım.					
39- Öğretim etkinlikleri sonunda (her ders, konu ve tema) öğrencilerin öğrenme düzeyini değerlendiririm					
40- Öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılımlarını değerlendiririm.					
41- Değerlendirme sonucunda öğrencilerime geri bildirim veririm.					
42- Eğitim ve öğretim sürecine uygun değerlendirme yöntemlerini kullanırım.					
43- Ölçme ve değerlendirme sürecini objektif bir şekilde uygularım.					

Ek. 3. Araştırma Onay İzin Formu

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-31955796
Konu : Anket Uygulama İzni

15/09/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 05.09.2021 tarihli ve 97176 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Nilüfer KOPARAN ÖZTÜRK, "İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi" konulu proje çalışmasına yönelik hazırladığı anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Çal ilçesinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazılan ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde yüz yüze eğitim öğretime ara verilmesi göz önüne alınarak örgün eğitimin 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde tam olarak başlamasıyla birlikte denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Ohurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
15/09/2021
Ali Nazım BALCIOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Ali Nazım BALCIOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M. Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkuzofendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ah29@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hsb1.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
İlgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.L / Selvi GELMİŞ-Se f
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c80a-71ae-3f2d-858c-6954 kodu ile teyit edilebilir.

Ek. 4. Ölçek Kullanım İzni

Nilüfer Öztürk
alıcı melihgunes
13 Ağu 2021 [Ayrıntılar](#)

Merhaba Melih Hocam. Ben Pamukkale Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümü Tezsiz yüksek lisans öğrencisi Nilüfer Koparan ÖZTÜRK. Yeniden düzenleyip, geliştirmiş olduğunuz, “Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği”ni, izniniz olursa, “İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi” isimli tezsiz yüksek lisans bitirme projemde kullanmak istiyorum. İyi çalışmalar.

Melih güneş
alıcı ben
13 Ağu 2021 [Ayrıntılar](#)

Merhabalar, tabii ki kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar.

Nilüfer Öztürk <nlnlnlmnmnm@gmail.com>, 13 Ağu 2021 Cum, 14:55 tarihinde şunu yazdı:

...

ÖZGEÇMİŞ